

MAGYARSAÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ———— 3.—	Negyedévre ———— 3.60
Félévre ———— 6.—	Félévre ———— 7.—
Egész évre ———— 12.—	Egész évre ———— 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54—67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számításal, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Válságok.

Budapest, aug. 11.

Van most válság nálunk nem is egy, de többféle. Válságban van a kormány, válságban az országgyűlés valamennyi pártja; válságban van a dualizmus s válságos helyzetbe került maga a magyar alkotmány is. Itt mindjárt meg kell jegeznünk, hogy a magyar alkotmányt nem olyan válság fenyegeti, hogy maholnap a nyakunkba ülhet valamely osztrák birodalmi abszolutizmus. A mostani válság eddigi lefolyása eléggé meggyőzhetett mindenkit arról, hogy az alkotmány ellen való komoly merényletre számottevő helyen nem is gondolnak, mert ennek semmi néven nevezendő eredménye nem volna.

A helyzet sulypontja a függetlenségi pártban van s így a válság okait is a közjogi ellenzéken kell keresnünk. Ez a párt ma a helyzet ura. Obstrukciójával eddig két kormányt megbuktatott s mindazok az államférfiak, akik kabinet-alkításra ma szóba jöhetnek, elsősorban a függetlenségi párttal akarnak megögeezni. Ezt ma pártkülönbség nélkül elismeri mindenki. A király Budapestre jön, hogy a válságot megoldja s az újságok azoknak az államférfiaknak a neveit közlik, akik tanácsukkal a Felsőg elé fogják járulni. Az eddig közzétett névsorban a függetlenségi párt vezető politikusaiknak a neveit hiába keressük, a király tehát nem fog érintkezni azokkal, akik ma a politikai helyzet jövődő alakulására döntő befolyással bírnak. Ez teszi rendkívül sulyossá a válságot, amely a politikusok véleménye szerint még nagyon soká fog eltartani.

A válság másik oka a függetlenségi párt politikai gyöngesége, mondhatnán politikai tehetetlensége. A függetlenségi párt a saját bevalása szerint, most nem a saját programjéért küzd, hanem azokért a vívmányokért, amelyek benne foglaltatnak az 1867: XII. törvénycikkben. De hogy mi a tartalma ezeknek a követeléseknek, azt maga a függetlenségi párt is igen homályosan szövegezi. Nem tudja senki, hogy a közismert követelésekből mennyit enged vagy mennyit nem enged a függetlenségi párt. A közfelfogás az, hogy ha eljövend egy olyan államférfi, akit nemzeti szempontból megbízhatónak tartanak, akkor «leszerel» az ellenzék. Az ellenzék tehát vagy fölszerel vagy leszerel. Ez a világ legkényelmesebb politikája.

A parlamentárizmus törvényei és a népképviselők felelősségének logikája szerint ma a szélsőbaloldalnak kellene kormányra kerülnie. Nemcsak azért, hogy a katonai aspirációkat saját maga megvalósítsa, hanem azért is, hogy a helyzetért, amelyet fölidézett, a felelősséget országvilág előtt viselje.

Nyugateurópai távlatból a magyar függetlenségi párt a világ legfurcsább parlamenti képződ-

ménye. Egy politikai csoport, amely dogmaként hordozza magában a meggyőződést, hogy ő kormányra sohasem kerülhet. A függetlenségi politikusok a gyakorlati politikával édes-keveset törődnek, nem puhatolják azt, hogy a nemzet szükséglete az adott helyzetben mit követelhet, csupán azt tartják szem előtt, hogy a párt érdekében, hogy a párt főnnállását biztosítsák, milyen politikai követelésekkel kell föllépni.

Már pedig a parlamentárizmus törvényei szerint minden pártnak megvan a maga rendeltetése, minden politikai csoportot a nemzetnek valamely élő szükséglete hívja életbe, amelyet a gyakorlati élet követelése szerint a maga idejében meg kell valósítani. Valamely párt nem cél, hanem eszköz a nemzet szolgálatában. A magyar katonai aspirációk nem azért vannak, hogy a szélsőbaloldali ügyvéd urak meddő szónoki sikereket arassanak általok, hanem a szélsőbaloldali képviselő urak volnának azért, hogy a magyar nemzet jogos követeléseit a hadseregben megvalósítsák. Már pedig a függetlenségi pártot ma nem lehetne nagyobb zavarba hozni annál, mintha a király közülök szemelne ki politikust azzal a megbizással, hogy a helyzetet, amelyet ők bogoztak össze, oldja meg. Hamarosan kiderülni, mennyire igaza van annak a magyar példabeszédnek, hogy száz okos ember sem tudja kihuzni azt a követ, amelyet egy bolond a kutba dobott!

Különben pedig ez a mai helyzet élénken emlékeztet azokra az eseményekre, amelyek a magyar nemzet ezeréves története során sokszor megisméltödték. . . A magyar diadalt aratott, de a győzelmet nem tudja kihasználni.

A helyzet.

Budapest, aug. 11.

A válságban ma szünet állott be s az addig fog tartani, míg a király Magyarországra jön. Hogy a király a magyar fővárosban intézi el a válságot, minden politikusra jó hatást tesz, de a válság sikeres megoldására is kedvező hatással lesz, hogy a király magyar légkörben és pusztán magyar államférfiak közvetlen környezetében óhajta Magyarországnak a zavaros ügyeit rendezni.

Természetesen ma két válság előtt állunk: a parlamenti és a pártválság előtt. Az első a királynak ad gondot, a másodiknak a rendezése pedig a jövődő miniszterelnöké lesz. E kettő körül forog most a diszkusszió és a kombináció politikai körökben, határozott választ a kettő megoldására nézve azonban még sehonnan sem lehet hallani, legkevesébbé tudni.

A parlamenti válságot — egyetértő ma ebben a felfogás — csakis a katonai kérdések megoldásával lehet elérni, ehhez pedig a király vitázhatlan szavának a sulya szükséges, amely megtöri a katonai körök esőkönyösségét s elnémitja azok

ellenvetéseit. Emellett természetesen elmaradhatlan kérdés az is, hogy gazdasági kérdéseink is oly megoldást nyerjenek, amelyek garanciát nyujtsanak mezőgazdasági érdekeink megóvására, amely utóbbi föltételek már mélyen belenyulnak a válság másik medrébe, a szabadelvű pártnak ujjában feltámadt válságába.

A szabadelvű párt válságát, különösen azok, akik mindig a személyben, sohasem az elv tisztaságában keresték a párt egységét, ma is személyes motívumok alapján zavarják a párt ügyeit. Noha még absolute nem lehet tudni, hogy a király kit fog kiszemelni arra, akire ráruházta hitét és bizalmát a helyzet megoldásában, a személyes motívumokat keresők már is azt hangoztatják, hogy ha nem az ő körükből szemeli ki a király a jövődő miniszterelnököt, tömegesen kilépnek a szabadelvű pártból s ezzel ugyszólván lehetlenné teszik a kívánatos kormányzást. E céljukat demonstrálandó, ma már egy listát köröztek, amelyet azonban eddig mindössze hatan irtak alá. A lista Gajári Gézától Werner Gyulán, Mikszáth Kálmánon, gróf Serényi Bélán, Kristóffy Józsefen keresztül Kubinyi Gézáig jutott. Bárhogy hangoztatják is azonban azok az urak fenyegetésüket, — nagyon kevesen maradnak, mert sem az ország érdeke, sem a politikai észszerűség nem engedik meg azt, hogy a helyzetet még ezzel is lehetlenebbé tegyék. A szabadelvű pártnak ma csak egy pontra kell helyezkedni, a pártot egységessé és szilárddá tenni. Mert csakis így lehet a kisebbség uralmát megtörni s érvényt adni a természet törvényének, hogy a többség akarata a döntő.

A jövődő miniszterelnökre nézve ma gróf Apponyi Albert személye domborodik ki, annál is inkább, mert gróf Kluen-Héderváry a kihallgatása alatt Apponyit fogja a Felsőgnek ajánlani.

Apponyi nevét szoros kapcsolatba hozzák Wekerlével, még pedig a pártegység szempontjából. Mindezekre nézve azonban megerősítést még nem kaptunk, sem arra, hogy Apponyi azon esetre, ha a király őt szemelné ki kormányelnöknek, a mai parlamentáris viszonyok között, a kisebbség terrorizmusának a megmaradásával, vállalná-e a miniszterelnökséget, sem arra, hogy Apponyi a pártegységet Wekerlével hiszi-e fentartani. Hogy azonban egyoldalú kormányalakulás következne be, arról szó sem lehet mert az új kormányelnöknek első sorban egységes szabadelvű pártra van szüksége, amit úgy érhet el, ha kabinetjének megalakításában a különböző rétegeket a személyek alkalmas kiválasztásával forrasztja össze.

A mai válság megoldásának a munkáját az is jellemzi, hogy a király ezuttal nem a sablonos személyeket fogadja tanácskozársra, hanem amint kívánatos is, minden csoportból hallani akarja az őszinte, okos szót.

A válság részleteiről a következő tudósításaink számolnak be:

A meghívottak és az új kormányelnök.

A Magyar Távirati Iroda a lapokban felmerült különböző hírekkel szemben hiteles információk alapján konstatálja, hogy *Khuen-Héderváry* miniszterelnök utódjának kérdése az Ischben legutóbb tartott tanácskozáson nem került szóba. Egyik vagy másik személyiségnek, akit *Khuen-Héderváry* gróf állítólag mint jövődó miniszterelnököt javaslatba hozott volna, a sajtóban ismételt történet, megemlézése tehát nem felel meg a tényeknek. Hasonlóképpen többé-kevésbé önkényes kombináción alapuló ama személyiségek kolportált listája is, akiket ő Felsége a helyzetről való informálás végett meghallgatni szándékozik, mivel ő Felsége eddig nem kívánta az erre vonatkozó javaslat előterjesztését és ebben az irányban minden a király elhatározásának maradt fentartva. Minthogy a meghívandó személyiségek kombináción alapuló ezen listájában a közjogi ellenzék több kiváló férfiak is szerepel, utalunk kell az alkotmányos gyakorlatra, amely szerint az ő Felsége által meghallgatandó politikai rendszerint csak azokból a körökből kerülnek ki, amelyek programjuk alapján az esetleges kabinetalakításnál tekintetbe jönnek; ennél fogva ő Felsége, mint a közjogi és alkotmány legfőbb őre elvből nem hívhatja meg valamelyes közreműködésre az új kormány megalakításánál azokat a pártokat, amelyek a közjogi rideg tagadásának alapján állanak. A közjogi ellenzék minden valószínűség szerint maga is elvi álláspontja megtagadásának tekintené egy dualisztikus kabinet megalakításánál való bármilyen közreműködését avagy vélemény-nyilvánítását és a maga részéről ily lépésre csakis bizonyos irányú és ennél fogva a korona részéről közjogilag elfogadhatatlan fentartásokkal vállalkoznék.

A megoldás.

A mai lapokban mint érdekes hír jelent meg, hogy a szabadelvű párt újra-elemekre bomlott s a frakciók körül a volt nemzeti pártiak is külön értekezletet tartottak *Ivánka* Oszkár lakásán.

E hirt a szabadelvű pártnak egy tekintélyes

tagja, aki a belső dolgokba egészen be van avatva, a következőkkel cáfolta meg:

A volt nemzeti párt azon tagjai, kik ma a szabadelvűpárthoz tartoznak, a *Khuen-Héderváry* kabinet megalakulása után kimondták, hogy többé külön konferenciára össze nem gyűlnek. Határozott tudomásom van róla, hogy ezt a legutóbbi időkig is pontosan megtartották. Sem *Ivánka* Oszkárnál, sem *Nagy* Ferenénél, sem más helyen, mint az több lap mai napon írja, konferencia nem volt. Azon időben, mikor az állítólagos konferencia megtartatva lett, *Szentiványi* Árpád, *Bolgár* Ferenc, *Bornemissza* Lajos, *Issekucz* Győző és többen a régi nemzeti párt tagjai közül együtt vacsoráltak az *Angol királynőben* *Láng* Lajos, *Berzeviczy* Albert, *Perczel* Dezső és *Münnich* Aurel és mások társaságában. És ma reggel nagy részük a fővárosból el is utazott.

Miben áll az, hogy a szabadelvűpárt tagjai közül többen konferencia tartását kívánták?

Ez csak felvetett eszme volt. Szigorúan alkotmányos szempontok figyelembe vétele végett. Számot kell vetni ugyanis azzal, hogy a katonai kérdések keretében felmerült nemzeti követelmények egy részének az 1867. XII. t.-c. keretében való teljesítése elhalaszthatatlan s olyan teendő, melynek végzése nélkül a parlament normális működése helyre nem állítható és amely elől való kitérést a szabadelvűpárt a többséget terhelő felelősség alapján ki sem térhet. Ezért látszott helyesnek, hogy a szabadelvű-párt, mint a törvényhozó hatalom egyik faktorának a többségi akarat elvénél fogva jogosult képviselője az új kormány megalakulása előtt állást foglaljon és ezáltal elejét vegye annak, hogy egy új kabinet határozott program nélkül megalakulva, a nemzeti követelmények terén a parlament rendszeres működését elérni képes ne legyen. Míg ha a többség, mint párt jelzi a maga álláspontját, az új kabinetnek is előre körvonalazva van jövőbeli magatartása, amelyhez megbízatása alkalmából a korona jóváhagyását kikerje és másfelől az ellenzékkel szemben is meg lesz adva az erkölcsi erő, melylyel a többség egyhangu határozatában a kormányt felruházná.

Miért maradt el a konferencia?

Ez ellen több oldalról aggályok emeltettek főleg azért, hogy a kormányalakítást megnehezítené egy merev párthatározat, mely esetleg a

korona álláspontjának nem felelne meg. Magam és több barátom ezen felfogást ugyan nem tartjuk az alkotmányosság szempontjából helyes állónak, de mert célunk az alkotmányosságot veszélyeztető helyzet mielőbbi szanálása, — belenyugodtunk az ellentétes felfogásba. Pedig nézetem szerint a kibontakozást felette megkönnyítené egy oly párthatározat, mely a törvényhozó hatalom egyik faktorának, a parlamentnek, illetőleg annak többségének akaratát a nemzeti követelmények tekintetében precizírozna. Mert igaz ugyan, hogy a miniszterek kinevezése a korona joga; ez azonban az én közjogi felfogásom szerint csak azt jelenti, hogy a korona az őt megillető végrehajtó hatalom gyakorlását általa kinevezett kormányférfiak kezébe teheti le és ebben korlátozva nincs. Azonban a végrehajtó hatalom gyakorlására szükséges segéd-eszközök megadása vagy megtagadása már a parlament jogához tartozik és így nagyon kívánatos, hogy előre ismeretesek legyenek azon irányelvek, melyeknek egy a törvényhozó hatalom irányítása, mint a végrehajtó hatalom gyakorlása közben a kormánynak kifejezést kell adnia, hogy azok a parlament akaratát fedjék és ezáltal a parlamenttől a szükséges kormányzati eszközöket megnyerhessék.

Kiben látja a jövődó miniszterelnököt?

Csakis oly személyben, ki egyfelől a korona bizalmát megnyeri, de másfelől a nemzet érzelmeit ismeri, gondolkodását magáévá teszi és el nem évíthető alapjogait respektálja. Személyes állásfoglalásra hajlandó nem vagyok. Örömmel fogadok minden tehetséges államférfit, kiben a közvélemény is erkölcsi és szellemi kvalifikációjánál fogva megnyugvást találhat. Éppen azért alig hiszem, hogy a lapok nagy részének azon híre, hogy *Wekerlével* szemben a régi nemzeti párt, vagy *Apponyival* szemben a régi szabadelvű párt állást foglalna. Lehetnek egyesek, kik jogos vagy jogosulatlan ambíciójuk kielégítése céljából tesznek nyilatkozatokat, kik érdekessé, vagy tényezőkké akarnak válni, de komoly és becsületes politikusról fel nem tehetem, hogy azon nehéz helyzetben, melyben ma az ország éan és melynek erkölcsi sulya első sorban a többségre nehezedik, ha alkalmas személy nyer megbízást, személyi értelem által hagyja magát vezettetni akkor, midőn a többség kebelébe tartozik és a többség soraiból nevezetetik ki az új kormányelnök.

A klarinétos.

— A Magyarság tárcája. —

Már évek hosszu sora óta egyik oszlopos tagja vagyok a vidám hazafiak asztaltársaságának, mely csöndes nyári esteken, mikor idebenn a városban elviselhetetlen a por, meg a hőség, a «Piros vizilóhoz» címzett budai vendéglőben tartja meg közhasznú összejöveteleit.

A «Piros viziló», (ezt tudja minden művelt fővárosi ember), egyike Budapest legkedveltebb nyári helyiségeinek.

Specialitása: a töltött paprika.

Minden budai vendéglőnek van tudniillik valami specialitása. Az egyiké a sült liba, a másiké a fokhagymás rostélyos, a harmadiké a töltött káposzta.

A «Piros viziló» kiváló minőségű töltött paprikái tették híressé, melyeknek jóságuk mellett meg van az a jeles tulajdonságuk is, hogy olyan nagyok, mint azok a bombák, melyek, emlékeiként azoknak a hajdani nagy időknek, mikor a fővárost lövöldözték, még most is ott láthatók egyik-másik ósdi háznak a falába furódva.

Egy másik specialitása a mi vendéglőknek: Zatočil Antal.

Zatočil Antal művész. Klarinétos, aki minden este pontban 8 órakor beállít a korezmába, ahol csudálatosan rövid idő alatt tekintélyes összegzett szed össze, minden nagyobb fáradság nélkül.

Zatočil belép, udvariasan meghajtja magát mindenfelé, mosolyogva néz szét a rendszeren zsufolásig telt vendéglő-kertben, azután odamegy a legközelebbi asztalhoz és klarinét-

ját odaillesztve egy urnak a füléhez, komoly készülődéseket tesz, hogy rákezdjen valami jó magyar nótára.

Hát a klarinét igen szép hangszer ugyan, de csak — nagyon messziről.

Érthető tehát, hogy az az ur, kinek a füle ellen a muzsikális merénylet készül, gyorsan a zsebébe nyúl, aztán belenyom egy pár krajcárt a Zatočil markába, intve neki, hogy:

— Csak menjen, menjen barátom! Klarinétozzon másnak!

— Legalább egy nótácskát hadd fujok el! — mondja Zatočil barátságos arckifejezéssel.

— Nem, nem, csak menjen máshová!

A klarinétos meg is fogadja a tanácsot és menten odamegy egy másik asztalhoz.

Ugyanaz a jelenet.

A megtámadott ur csak egy pillantást vet a klarinétára s már a másik pillanathban ő is leszurkol Zatočilnak egy pár krajcárt, biztatván őt, hogy boldogítson mást a művészetével.

Zatočil pedig végigjár minden asztalt, mindenütt kap egy pár krajcárt — semmiért és végül meglegedetten ül le maga is egy asztalhoz, hogy megigye néhányszor spriccert, mert hát, mint ő mondja:

— Szüksége van arra a muzsikálásban kifáradt toroknak!

Amióta kitavaszkodott, s amióta az emberek a szabadban vacsoráznak, így megy ez minden este.

Szinte boszantott már, hogy még soha se hallottam klarinétozni Zatočilnak. Az igaz, hogy valahányszor hozzám lépett, én is sietve

fiztettem neki és ijedten kértem, hogy távozzék.

Hanem a multkor örömmünnepet ültem. Megünnepeltem a tizedik évfordulóját annak, hogy a feleségem megszökött egy zongoramesterrel.

Igazán mondom, hogy az volt életemnek egyik legszebb napja.

Ugy elgondolkoztam:

— Tíz esztendő! ... Milyen hamar lejár tiz esztendő, melyet az ember nyugalomban tölt el! ... Vajjon a zongoramester is ilyen megelégedett-e? Szegény!

Ahogy így elgondolkoztam, egyszerre csak odalépett hozzám a klarinétos.

— No öreg, máma mulatunk! Fújjad nekem a nótámat! Azt, hogy: «Volt szeretőm, de már nincsen ...»

A klarinétos elsápadt. Olyan halavány lett, hogy még borvirágos orra is belefehéredett.

— No! — biztattam. — Hát kezdjed!

Ő azonban izgatott hangon odasugta nekem:

— Téns ur, egy szóra kérem!

Csudálkozva mentem utána.

Zatočil pedig a kert sarkába vezetett és sutogva, vigyázva, hogy valaki meg ne hallja, szólt:

— Uram, ön borzasztó dolgot kívánt tőlem! ... Tönkre tesz ... Végem! ... Megöl! ...

— En?

— Ön!

— De hát mért?

Zatočil óvatosan körülnézett és siránkozó hangon, félve azt mondta:

— Mert én tulajdonképpen nem is tudok klarinétozni! ... Abból élek, hogy mindig el akarom kezdeni!

Gulliver.

Ebből kifolyólag akkor mivel tudja magyarázni a szabadelvű párt egy részének az ellentétét nemrég Tisza Istvánnal szemben?

Az ellenállás nem gróf Tisza István személyének, de az általa hirdetett erőszak politikájának szólott és egy ily politika a jövőben is a szabadelvű pártnál egységes támogatásra nem számíthatna.

Minő kabinetet képzél?

Személyektől eltekintve, a jövő kabinet tagjainak úgy politikai jellemükre, mint szellemi tehetségükre nézve messze kiemelkedő államférfiaknak kell lenniök, hogy a helyzet nehézségeivel megküzdhessenek. A politikai jellemükbe vetett hitnek és bizalomnak a közvéleményt kell megnyugtani, tehetségük pedig az alkotások egész láncolatával kell, hogy az országnak imponáljon.

A válság és a kiegyezés.

Minden kommentár nélkül közöljük a magyar politikai és társadalmi élet egyik kimagasló egyéniségének alábbi fejtegetéseit, amelyekkel a magyar politikai és társadalmi közvélemény figyelmét a függő gazdasági kérdések felé igyekszik terelni:

«Magyarország figyelmét ez idő szerint a katonai kérdés teljesen abszorbeálja. Ne merjen másról beszélni, aki a Kaszandrák hálátlan szerepét nem akarja vállalni. A politikai eseményekben most beállott önkénytelen intermezzót talán mégis fel lehetne használni arra, hogy a kiegyezés jövő sorsáról elmélkedjünk.

Bizonyos, hogyha a magyar katonai aspirációkat csak félig-meddig is megvalósítják, ez az ausztriai nemzetiségek részéről a legszenvedélyesebb féltékenységet és a megtorlás vágyát fogja kiváltani. Bizonyos az is, hogy boszujok szenvedelmével a gazdasági térre fognak átesapni, ami az osztrák-magyar gazdasági kiegyezés létrejöttének reményét is a minimumra lecsökkenté. Kérdés tehát, hogy a kiegyezéssel ilyen körülmények között mi fog történni?

Nem tartom valószínűnek, hogy a magyar parlament beleegyezék abba, hogy Ausztriában a kiegyezést a 14. alkotmány szakasz alapján, császári rendelettel lehessen életbeléptetni. Ha pedig alkotmányosan az osztrák reichsrath elé terjesztik a kérdést, szintén több mint bizonyos, hogy az osztrák törvényhozás a gazdasági különválás mellett határozna. Következnek tehát, az elmék mai általános felfogása szerint, gazdasági harc és háború, amelyet Ausztria viselne Magyarországgal, de másrészt a magyarok is minden csapást viszonzóznak. Eppen ez az, amiről néhány idősebb reflexióm volna.

Ausztriának és Magyarországnak egymásra való utaltsága politikai és geográfiai kényszerűség. Ennek az egymásrautaltságnak ugyszólván a mohácsi vész óta, még inkább azonban Budának a töröktől való visszahódítása óta Ausztria látta hasznát, amelynek császárai a német birodalom erejével Magyarországot politikailag és fizikailag leigázták, gazdasági politikájukkal pedig hazánkat a gyarmatosztás szintjére süllyesztették. Amióta azonban Magyarország erői gyarapodnak, azóta fokozottan sorvad Ausztria preponderanciája. Magyarország a 67-iki kiegyezés óta ugyszólván egyebet sem tett, mint hogy a paritást, amely a törvényben, a papíron már meg van, a gyakorlati élet minden vonalán kiküzdje. A mostani küzdelem a paritás elvét a hadseregben akarja és fogja is keresztülvinni, alig hogy pedig ezt a harcot befejeztük, azonnal újra fegyverbe kell állanunk a gazdasági paritásért.

Ennek a gazdasági paritásnak eszköze lesz, ha lehet, a közös vámterület s lesz, ha kell, az önálló vámterület is. Ezt kell jól megjegyezni, az önálló vámterület is nem az Ausztria és Magyarország között való gazdasági harcot, hanem a gazdasági paritást fogja szolgálni. Természetes tehát, hogy ha kiegyezés nem lesz, akkor más módon, például kereskedelmi szerződéssel kellene az egy-

másrautaltságunkból a természetörvény kényszerével folyó forgalom lebonyolítását biztosítani.

Akik az Ausztria és a Magyarország között való gazdasági háború esélyeit eddig mérlegelték, mind belátták, még pedig magyarok éppugy, mint osztrákok, hogy a két állam gazdasági tülekedéssel végtelenül sokat árthat egymásnak. A mostani gazdasági kiegyezést a magyar gazdák, az agráriusok, akik tehát az ausztriai kivitelben legelső sorban és leginkább vannak érdekelve, azért tekintik utolsónak, mert a végtelenségbe huzódó alkudozások bizonytalan helyzeteket teremtenek s számos válságnak az előidézői. A közös vámterület tehát, mint forma, nem felel meg többé azoknak az előfeltételeknek, amelyek mellett az egymásra utalt Ausztria és Magyarország a jövőben boldogulhason egymás mellett. Keresni kell tehát egy másik formát, az önálló vámterületet, mely a mai viszonyok mellett a két állam érdekeinek jobban felel meg. *Önálló vámterület kell tehát nem azért hogy gazdasági harc, hanem hogy gazdasági béke legyen Ausztriával.*

Ennek az álláspontnak elfoglalására késztesen bennünket nemcsak a két állam geográfiai helyzete által teremtett fizikai egymásrautaltság, hanem a politikai belátás és a nemzeti életösztön is. Mert nézzünk csak körül, mi történik Európában. Azok a hatalmak, akik politikai ambíciójuk megvalósításában az osztrák-magyar nagyhatalmat az utjokban találják, a magyarországi és az ausztriai eseményekben főleg a bomlás tüneteit figyelik meg. Ezeket regisztrálják nagy örömmel és nagy mohósággal. Tudja mindenki, aki a francia vagy az orosz közvéleményt csak némileg is ismeri, hogy a *Succession d'Autriche* ma épp oly szállóige, mint akár a hétéves háború előtt. Oroszországot és Franciaországot az osztrák-magyar bomlás érdekli, ellenben Németország és Anglia érdeke az, hogy az osztrák-magyar monarchia továbbra is konszolidált nagyhatalom, az európai egyensúly szilárd pilótája maradjon. Franciaországtól semmit sem várhatunk, Oroszország pedig elnyelni akar bennünket. Nekünk tehát amellé a hatalmi csoport mellé kell szegődnünk, amely a saját maga érdekében azt osztrák-magyar nagyhatalom fennállását és megerősödését akarja.

Főbenjáró érdekünk tehát, hogy elhárítsuk magunktól azt az ódiumot, mintha a magyar nemzet bármilyen aspirációjával a bomlás politikáját szolgálná. Meg kell értetnünk az illetékes helyeken hogy a magyar nemzet erősödni akar s gyarapodott erejével az osztrák-magyar nagyhatalmat akarja konszolidálni. Meg kell értetnünk, hogy a magyar nemzet tudatában van az Ausztriával való gazdasági és politikai egymásrautaltságnak. Meg kell értetnünk, hogy a magyar faj az európai békét és az európai egyensúlyt szolgálja s a mai változott viszonyok között csak új formát keresi a boldogulásának.

Budapest, augusztus 11.

Miniszterek Ischlben. A «M. T. I.» közli, hogy *Böhm-Bawerk* osztrák és *Lukács* László magyar pénzügyminiszterek ma Ischlbe érkeztek.

A mentelmi ügy. Már tegnapi számunkban közöltük a mentelmi bizottságnak, a képviselőház július 29-iki ülésének határozatával javaslatlétél céljából hozzá utasított mentelmi sérelmek ügyében Szivák Imre által készített jelentését, mely szerint a bizottság a mentelmi jog megsértését látja fenforogni a hozzáutalt esetekben és ezért öt képviselő ellen a házszabályok 255. §-át véli alkalmazandónak.

A mentelmi bizottság ezen javaslatával szemben *Sebess Dénes* és *Szatmári* Mór képviselők külön véleményt jelentettek be, mely szerint jelen esetben mentelmi sérelmet nem látnak fenforogni. Külön véleményüket arra alapítják, hogy a jelzett ülésen elnökölt *Tallian* Béla alelnök a házszabályok 188. §. és nem a 255. §. értelmében kérte az ügyet elbírálás végett a

mentelmi bizottsághoz utasítani és a képviselőház is ily értelemben bizta meg határozattal. A mentelmi bizottságnak is a 188. §. alapján kellett volna a történeteket elbírálni. Tiltakoznak különben is az ellen, hogy az elnök nem a 255. §. alapján járt el, mert a szakasz rendelkezéseitől eltérően nem figyelmeztette előbb a magukat rendellenesen viselkedő képviselőket az eljárásuk ismétlődése esetén beállható következményektől.

Ugy a bizottsági jelentés, mint pedig a különvélemény a képviselőház legközelebbi ülésén fog a Háznak bemutatni, amikor is a további intézkedések felett kell határozni a képviselőháznak.

A zirci választókerület és a függetlenségi párt. A zirci választókerület több községének ellenzéki választópolgárai vasárnap délután nagy népgyűlést tartottak, melyre előzőleg az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártot is meghívták. A párt képviselőjében *Bakó* József képviselő jelent meg. A népgyűlés bizalmát és ragaszkodását fejezte ki a függetlenségi és 48-as párt vezére, *Kossuth* Ferenc és a párt eddigi működése iránt. A népgyűlésből a következő táviratot intézték *Kossuth* Ferenchez: «A zirci választókerület nagy népgyűlése Nagyságod és pártja iránt őszinte tiszteletének imponans módon adott kifejezést. A nemzeti jogok kivívásáért folytatott küzdelemért a párt kiküldöttjének, *Bakó* Józsefnek köszönetet mondott. Midőn Nagyságodat üdvözöljük, kérjük a további küzdelemre. *Vécsey* József pártelnök, *Peleskey* pártjegyző.

Szabadelvűek a magyar vezényszó mellett. A *szatmári szabadelvű párt választmánya*, mint tudósítónk írja, szombaton délelőtt ülést tartott, amelyen *Keresztszeghy* Lajos dr., a szatmári szabadelvű párt elnöke elnökölt, aki röviden ismertette az ülés egyetlen tárgyát, a *debreceni szabadelvű párt átíratát*, amely a szatmári a szabadelvű pártot csatlakozásra hívja fel. Az átírat ismertetése kapcsán röviden megemlékezett az elnök a politikai helyzetről, amelyből az ország érdekében szabadulni kell. A debreceni szabadelvű párt főirata nyíltan sikra száll a nemzeti követelések teljesítésének szükségessége mellett, ami az egyedüli helyes megoldása a zavaros helyzetnek.

KÜLFÖLD.

Szerbia veszedelme.

Budapest, augusztus 11.

Szerbia nyugalmát ismét veszedelem fenyegeti.

A veszedelemmel egyik lapársunk szerint a következő táviratok foglalkoznak:

Belgrád, aug. 9.

Péter király csak pro forma, hogy úgy mondjuk: árnykirály. A királyi jogokat ugyanis nem ő, hanem a forradalmi kormány, vagyis inkább az összeesküvés részesei, *Sándor* király gyilkosai gyakorolják. Eddig csak egyes alárendelt kérdésekben intézkedett maga a király, a fontos és döntő dolgokban mindig az összeesküvők akarata érvényesült s érvényesülni fog a jövőben is, mert Péter király a királygyilkosok markában van. Ennek pedig igen egyszerű a magyarázata. *Sándor király és Draga királyné meggyilkolása Karagyorgyevics Péter herceg, a mostani király előzetes tudtával történt, sőt írást adott az összeesküvőknek, hogyha ő lesz a király, a gyilkosságban résztvetteknek egy hajszála sem fog meggörbülni.*

A szerb királyi pár elleni összeesküvést, mint ismeretes, *Masin* Sándor ezredes és *Gencsics* Gyoka mostani miniszterek szervezték. Az összeesküvők egy szűkebb bizottsága épp most egy éve kezdte meg működését, a tagoknak a hadseregből való toborzását. Előre kimondták, hogy a királyi párt meg kell gyilkolni, mert a detronizálással, a határon túl való szállítással nem érnének célt, mivel ez ismét csak új trónpretendens-kérdést teremtené, ami csak örökös viszályt és zavarokat idézne elő. Ezt a kérdést egyszersmindenkorra meg kell oldani, meg kell semmisíteni az Obrenovics-dinasztiát az utolsó Obrenovics kiirtásával.

Ezt a tervet *Gencsics*, mostani kereskedelmi miniszter személyesen közölte *Karagyorgyevics* Péter herceggel. Megjelent *Genfben* a hercegnél, elmondta az összeesküvés minden részletét, Sándor király és Drága királyné meggyilkolásának módozatait, egyben kijelentette, hogy ha a herceg mindezeket jóváhagyja, őt kiáltják ki az összeesküvők Szerbia királyává. *Karagyorgyevics* Péter herceg mindent jóváhagyott, egytálla biztosította — *Gencsics* révén — az összeesküvőket, hogy senkinek semmi nemű bántódása nem lesz s minden üldözéstől meg fogja őket óvni. *Gencsics* ezzel az üzenettel hazautazott *Belgrádba*, ahol jelentést tett a szűkebb bizottságnak. A bizottság tagjai megnyugvással fogadták a herceg üzenetét az összeesküvők és a királygyilkosságra kisorsolandó tiszteknek minden későbbi büntetés alól való fölmentését illetőleg, de a bizottság tagjainak aggályai támadtak s azt kívánták, hogy *Karagyorgyevics* Péter herceg foglalja írásba a *Gencsics*nek mondottakat. Egyhangulag elhatározták, hogy *Gencsics*et újból elküldik *Genf*be a herceghez.

Gencsics tehát elutazott *Genf*be, ahonnan diadalal tért haza *Karagyorgyevics* Péter herceg *sajátkezű levelével*, amelyben a herceg, most Péter király kijelentette, hogy a Sándor király és Drága királyné ellen szőtt összeesküvésben egyetlen egy tagját soha sem üldözni, sem megbüntetni nem fogja. Az összeesküvők intéző bizottsága ezzel teljesen megelégedett s tudtul adta az összeesküvés tagjainak, hogy bírják *Karagyorgyevics* Péter herceg ígérését (azt nem mondták meg, hogy szóban vagy írásban), hogy senkinek hárszála sem fog meggörbülni, aki részt vesz a király elleni összeesküvésben. Ez megnyugtatta, de egytálla fel is bátorította az összeesküvőket.

Sándor király és Drága királyné meggyilkolásának tervét *Popovics* műszaki ezredes dolgozta ki és a gyilkosság végrehajtásával *Misics* Péter alezredest bízták meg, aki maga mellé vette a gyilkosság végrehajtására kisorsolt tiszteket.

A borzalmas királygyilkosság részletei ismeretesek. Csak azt akarom még fölemlíteni, hogy a gyilkosság éjjelén az ország összes helyőrségeiben a parancsnokságokat az összeesküvésben részt vett tisztek vették át. Az addigi parancsnokok legnagyobb részét az napra szabadságot kapták, többeket pedig különféle ürügyel *Belgrádba* rendelték. A *Belgrádban* lejátszódtott véres dráma hajnalán, ugyanakkor, amikor *Belgrád* utcáin *Karagyorgyevics* Péter herceget kiáltották ki Szerbia királyává, az ország összes helyőrségeiben a katonaság szintén *Karagyorgyevics* Pétert élte, mint Szerbia királyát.

Belgrád, aug. 10.

Karagyorgyevics Péter herceg levele *Masin* ezredes mostani közmunka és közlekedési miniszternek, az összeesküvők fejének kezében van. Ezzel a levéllel valószínű királyi hatalmat gyakorolnak. Ha Péter király valamelyik összeesküvőnek a kérését megtagadja, nyomban előállanak a levéllel. A levélnek most pénteken vették először hasznát. Kényszerítették vele a királyt, hogy egy *ukázt*, amely már megjelent a hivatalos lapban, visszavonjon. Az eset a következő:

A *Szepszka Novine* hivatalos lap szombati számában megjelent egy királyi ukáz, amelylyel *Lesjanin* Lyubomir (Lesjanin tábornok fia) *konstantinápolyi* katonai attasé kineveztetik udvarnaggyá. Alig hogy szűhordták a lapot, zsandárok és rendőrök rohantak a kihordók után, hogy az illető számokat elkobozzák. Nemsokára megjelent a második kiadás, de ebből már hiányzott a Péter király által aláírt ukáz *Lesjanin* kinevezéséről. A Sándor király és Drága királyné leggyilkolásában résztvett tisztek, akik mind nagy állásokat töltenek be a király környezetében, *protestáltak* a kinevezés ellen, mivel *Lesjanin* annak idején Sándor király kegyeltje volt s a gyilkosság után elítélőleg nyilatkozott a királygyilkosokról. Péter királynak engednie kellett. Az eset szenzációt kelt.

Ez az eset igazolja, hogy Péter király mennyire hatalmában van *Masin* ur és társainak. A tisztek között különben állandó a torzsalkodás.

Mindegyik pártnak külön lapja van. A *Stampa* a forradalmi tisztek lapja, a *Narodni Liszt* pedig a régi rendszerhez hű tisztek lapja. Folyik a harc tehát már a sajtó útján is a legszenvedélyesebb hangon. Hogy mi lesz a vége, előrelátható. Szerbia népe, mely az új királyl szűbb, jobb jövőt remélt, súlyos válságok elé néz. Anarkia és polgárháboru, ez fenyegeti Szerbiát, ha egy erőyes kéznek nem sikerül a lavinát megállítani.

TÁVIRATOK.

A meggyilkolt orosz konzul.

Konstantinápoly, augusztus 11. Tegnap *Achmed* effendi herceg diszegenruhában több hadsegéd kíséretében az orosz nagykövetségre ment és ott *Szinovjev* nagykövetnek kifejezte a szultán részvétét *Roszkovszki* orosz konzul meggyilkolása fölött. *Szinovjev* kijelentette, hogy ezt a részvétnyilatkozatot tudomására fogja hozni az orosz cárnak és annak választát aztán majd közölni fogja a szultánnal. Egy irádé szerint *Monasztirban* már összeült a statáriális bíróság, amely itélni fog a gyilkos *Halim* és büntársai fölött. *Husszein* Hilmi basa tábornok, akit ideiglenes monasztíri válnak neveztek ki, megtartja főfelügyelői állását is.

A forró Balkán.

Konstantinápoly, aug. 11. Szalonikiból érkezett jelentések szerint ott hire jár, hogy újra megrongáltak a táviróvonalakat és a vasuti pályatestet és hogy a kijavítási munkával elfoglalt munkásokat fenyegetik. A fölkelőkhez még folyton csatlakoznak újabb fölkelők. Sok fiatal bolgár eltűnt. A bandák fölégetik a gabonát. *Hilmi* basa főfelügyelő és *Omer* Rusdi basa főparancsnok Szalonikit *Monasztir* irányában érintették.

Konstantinápoly, aug. 11. Míg török részről azt állítják, hogy több banda és 15 bolgár tiszt érkezett *Bulgáriából* *Macedoniába*, ami összefüggésben áll a monasztíri vilajetben kitört fölkeléssel, bolgár körökben formálisan kijelentik, hogy ez a hír valótlan és hogy egyetlen bolgár tiszt sem, aki akár az aktív hadsereghez, akár a tartalékhöz tartozik, hatolt be *Macedoniába*.

A cukoregyezmény.

London, aug. 10. A felsőház 108 szavazattal 16 ellenében második olvasásban elfogadta a cukoregyezményre vonatkozó javaslatot, azután valamennyi olvasásban elintézte a javaslatot.

NAPIHIREK.

Budapest, aug. 11.

— (Időjárás.) Az északi részek kivételével, egyenletes magas levegőnyomás borítja Európát, amelynek nyugati partjához új depresszió közeledik, Európában az idő meleg. Zivataros esőket Németországból és Ausztriából jelentettek.

Hazánkban a hőmérséklet tegnap igen magas (többnyire 30 C. felett volt); az esti órákban azonban az ország nyugati és északi részén zivataros esők támadtak, melyek a hőséget csökkentették. Az eső, melyből kevés az Alföldnek is jutott, a Dunántúli nyugati megyékben a 20—30 mm.-t meghaladta. Pécsen és *Budapest*en szélvihar is volt. *O-Gyallán* és *Budapest*en ma reggel félhat óra tájban gyenge földrengést észleltek.

Jóslat:

Tulnyomóan száraz, meleg idő várható.
Hőmérséklet +24-6 C. fok.

— (József Agost főherceg és neje) tegnap délután *Ischl*ből *Bécs*be érkezett és délután három órakor tovább utazott *Kis-Tapolcsányba*.

— (Az angol király *Marienbadban*.) Világfürdők közül nem egy, fejedelmi látogatóknak köszönheti fellendülését, hírnevét. *Biarritz* III. Napoleon ott időzése után lett híres, *Gastein* fürdő tulajdonképeni hírnevét I. Vilmosnak köszönheti, *Marienbad* hírnevének emeléséhez pedig *Edvárd* király, a volt walesi herceg járult hozzá nagy mértékben. Mint walesi herceg, gyakorta időzött *Marienbadban*, mint angol király most látogat el oda első ízben. A király (mint *Lancaster-i* herceg), a legszigorubb inkognitó-

ban óhajt *Marienbadban* időzni. *Lancaster* hercegsége angol korona uradalom s csupán a királynak van jogában ezt a címet használni, épp úgy, mint a walesi hercegnek a *Reufrew* bárói nevet. Amint azonban a vendégek listájában feltűnik *Lancaster* herceg neve, nem titok többé a király inkognitója. A király számára harminckét szobát béreltek, kíséretében ötven személy lesz. A király lakosztályaiban étkezik, az első pohár forrásvizet ágyában issza meg; azután a titkára kíséretében megy a kuthoz. A fürdő-igazgatóság minden lehetőséget elkövet, hogy a király *marienbádi* tartózkodását kényelmessé tegye.

— (Belső titkos tanácsos.) A király *monyorókeréki és monoslói gróf Erdődi István*, a magyar főrendiház és a horvát-szlavon-dalmát országgyűlés tagjának a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

— (Jablánczy altábornagy nyugalomban.) Szentgyörgyi *Jablánczy* Sándor es. és kir. altábornagy, a magyarországi csendőrség felügyelője nyugalomba vonul. Az erről szóló királyi kézirat a napokban fog megjelenni a hivatalos lapban. *Jablánczynak* nagy érdeme van a csendőrség szervezésében. A múlt évben sokat emlegették a nevét, amikor egy elbocsátott csendőrtiszt és egy asszony revolverrel támadt rá az utcán.

— (Oriási katasztrófa *Párisban*.) *Párisi* tudósítónk megdöbbentő katasztrófáról ad hírt táviratában, melynek ötvenhat ember esett áldozatul. A szerencsétlenség tegnap este hét órakor történt, amikor a *Ligne* *Metropolitail* egy üres vagonja a *Quartier Menilmontanban* hirtelen kigyuladt. Ebben a pillanatban érkezett be egy vonat, amely zsufova volt utasokkal s amelynek a lángok és a kifejlődött füst miatt meg kellett állnia. Habár az utasok sietve elhagyták a vonatot, mégis, mint ma reggel megállapították, ötvenhat ember pusztult el, köztük negyvennégy férfi, tíz asszony és két gyermek. A szerencsétlenül jártak többnyire a munkáosztályhoz tartoztak. Az összes tetemeket a fulladás szimptomái konstatalhatók. A katasztrófa ügyében szigorú vizsgálatot indítottak. A pályaudvar épületét tengernyi nép állja körül.

Újabb távirat jelenti *Párisból*: A rendőrfőnök kijelentette, hogy az 5 becslései szerint a *Quartier Menilmontanban* kiütött tűz áldozatainak száma kilencven. Később azonban megállapították, hogy nyolcvankét ember vesztette életét, és pedig hatvanegy férfi, tízenhét asszony és négy gyermek.

A katasztrófáról még a következő részleteket jelentik: Este nyolc óra tájban egy üres vonat, amely egy másik üres vonatot vontatott, a *Place de la Nationon* levő kocsiszín felé tartott. *Menilmontant* állomás közelében ez a két vonat kigyuladt. A gépész és a vonatszémélyzet azonban még idejekorán megmenhette életét. Ugyanebben a pillanatban azonban egy számos utassal telt vonat érkezett be a *Couronnes-állomásra*. A mozdonyvezető fékezett meg, mivel a vonal nem volt szabad. A vonatot csakhamar sűrű füst vette körül s az utasok közt rettentő pánik támadt, különösen amikor egy-két perc múlva a villamos világítás is kialudt. Az utasok, közülbelül 200 ember a kijáratot keresték. A vonatszémélyzet iparkodott ugyan nekik megmutatni az utat, de ugylátszik, hogy a borzasztó zűrzavar miatt nem hallgattak rájuk. A mentési munka az alagutat betöltő füst miatt ropant nehéz volt. Órák multak, amíg a tűzoltóság be tudott hatolni az alagutba. Eleinte azt hitték, hogy senki sem vesztette életét, de éjjel felé elterjedt a hír, hogy a 200 utas közül alig a fele menekült meg. A többi pedig ott fuladt meg. A kigyuladt vonat gépésze, aki szintén megsebesült, azt mondotta, hogy a tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy a motor-kocsi egyik ércből való része letörtött és a sinekre esett, miáltal rövidzáras állott be. A drótvezeték guttaperchából készült hűvelye kigyuladt és a kocsifából készült padlója tüzet fogott, amely nagy gyorsasággal terjedt el.

— (Kubelik Ján magyar állampolgár.) Kubelik Ján, a híres cseh hegedűművész, aki vőlegénye Széll Farkas debreceni kir. táblai elnök leányának, tudvalevőleg fölvetette magát Debrecen községi kötelekbe, hogy a magyar állampolgárságot megszerezhesse. Most, mint *Debrecenből* jelentik, ez a kívánsága is teljesült. A belügyminiszter ugyanis az 1879. L. törvények alapján Kubelik Jánt az előirt föltételek alapján a magyar állam kötelekbe fölvetette s erről Kovács József polgármestert leiratban értesítette. Az új magyar állampolgár a jövő hónap folyamán fogja letenni a honpolgári esküt Kovács József polgármester kezébe. — Itt említjük meg, hogy Kubelik Ján ezer koronát adományozott a Holub-emlékre.

— (Véres munkás-zavargások Kiebben.) Kiebben a napok óta tartó munkás-zavargások annyira komolylyá váltak, hogy a katonaságnak állandóan okot adnak a közbelépésre. Legutóbb hatvan munkás esett el a véres harcban. Az első komolyabb összeütközés csütörtökön volt, amikor negyven munkást lőttek agyon, meghalt azonkívül hét gyermek s több asszony.

— (Dienes szökése.) Az okirathamítás és család büntette miatt körözött Dienes Márton után eredménytelenül kutat az egész kontinens rendőrsége. A nyomozás eddigi adatai szerint bizonyos, hogy Dienes Márton Berlinből szeretőjével együtt eljutott Angliába és Londonba augusztus 5-én érkezett meg. A rendőrség a külföldi hatóságok értesítése folytán nyomról-nyomra megállapította Dienes Márton szökésének irányát. Budapestre augusztus 3-án este érkezett meg Hegyi Jenő, aki Dienes Berlinbe elkerült s a vallomásaiból kiderült, hogy Dienes Amerikába szóló hajójegyhez jutott Berlinbe. A hajójegy Hegyi und Frau névre volt kiállítva. A hajónak, melyre Dienes jegye szól, Liverpoolból kellett indulnia. A főkapitányság a berlini hatóságok útján értesítette a liverpooli rendőrséget, hogy Dienes tartóztassa le s a *Majestik* hajót, amelyre a jegy szól, kísérelje figyelemmel. Liverpoolból megjött a távirati értesítés, hogy a szökevény a nevezett hajón, amely a liverpooli kikötőből augusztus 5-én indult, nem utazott el, hanem jegyét ott átíratta a *Cedrik* nevű hajóra, amely augusztus 7-én indult el Liverpoolból. A Liverpoolban elfogott Bolgár Lajos, akinek letartóztatásáról tegnap adtunk hírt, Berlinben *Lessing-Bolgár* Lajosnak nevezte magát és azt mondta, hogy író. Névjegyén ez állott: *A Fővárosi Értesítő munkatársa*. Bolgár Berlinben nagyon rossz viszonyok között élt; egy ideig biztosítási ügyekkel foglalkozott, de mindenteljes szabálytalanságot követett el és e miatt elbocsátották s ezóta hamis nevet viselt. A midőn a berlini Viktória-szállodában megpillantotta Dienes, akit még Budapestről ismert, azt az ajánlatot tette neki, hogy átszállítja a határon. Dienes elfogadta ezt az ajánlatot, részint azért, mert nem tudott németül, részint mert attól félt, hogy Bolgár el fogja árulni. Így jutott el Dienes Liverpoolba. Azok, akik Bolgárt ismerik, lehetségesnek tartják, hogy Bolgár a rendőrséget a maga nyomára vezette, csak hogy Dienes ezalatt megszökhesse.

— (Az agyonlőtt milliomos.) Ujhelyi Lipót hőmezővásárhelyi milliomost, akit fukarságáról s uzoráskodásáról ismertek, tegnapelőtt egyik adósa, akit kiszípolozott s a tönk szélére juttatott, Medgyes-egyházán agyonlőtte. Ujhelyi a legérdekesebb emberek egyike volt, kinek zsugoriságáról valóságos legendák keringenek. Soha társaskocsira nem ült, még kevésbé bérkocsira. Hőmezővásárhelyről Szegedre mindig a személyvonat harmadosztályán utazgatott s a vároستól messzeeső vasuti állomásnál soha sem vette igénybe még a hatkrajcáros lovonatot sem. Ujhelyinek egy másik vásárhelyi milliomossal, a *Maczelka*-családdal kisebb pörös ügye volt. Hogy a pört megnyerje, két paraszt embert pénzzel hamis tanúzásra bírt. Maczelkának azonban tudomására esett a dolog és följelentette Ujhelyit, aki egy évi börtönt kapott. A szegedi csillagbörtönben irodai szolgálatra alkalmazták, de ez is nagyon megtört a koros nábobot. Büntetésének egyharmadát, jóviselőre való tekintettel, elengedték. De Ujhelyi még korábban 40.000 korona óvadékot tett le a királyi ügyészségnél, hogy a börtönt a kétharmad büntetésidő kitöltése előtt elhagyhassa. A kedvezményt megkapta s szabadon eresztették. Szabadságát

arra használta fel, hogy pörének megújításán dolgozott. Minthogy azonban nem volt kilátása a pör megújítására, hátat fordított az országnak s kiszökött Amerikába. De a huszezer forintos óvadék nem sokára hazahozta, Nem bírta elviselni, hogy odaveszessen a pénze; jelentkezett a börtönigazgatóságnál, hogy leülj hátralevő büntetését. Óvadékát azonban nem kapta vissza, ami a nábobot melancholikussá tette. Az agyonlőtt nábobnak Budapesten több háza van, földjei pedig Vásárhely határában terülnek el. Ujhelyt a saját birtokán sem volt biztonságban. Munkásai állandóan fenyegették, hogy agyonlőtik s csak esténként mert kimenni földjeire. A nép kedvét különben mesterségesen is szították ellene. Vagyonát rothschildinek tartották, ami nem közelíti meg a valóságot, de tény, hogy Ujhelyi az Alföld egyik leggazdagabb embere volt. Jótékonyt is egyáltalán nem gyakorolt, még hitsorsosaival szemben sem. Holttestét Vásárhelyre szállították, ahol ma temetik.

— (A bileki fekete nap.) A Trebinje és Bilek között történt szomorú katasztrófa ügyében a *Bud. Tud.* félhivatalos jelentést közöl arról a vizsgálatról, amelynek vezetésével báró Appel lovassági tábornok bízott meg. A jelentés nagyon óvatos formában van megszerkesztve. A szörnyű esetet felette kedvező színben igyekszik feltüntetni, mégis jóleső, hogy szigorú büntetést helyez kilátásba azok számára, akiket mulasztás terhel. A *Bud. Tud.* jelentése a következő:

A Trebinje és Bilek között elterülő ut 27,5 km. hosszú és egész hosszában igen jó karban tartott műút. Ha a július 20-iki menet a 12. gyalogezred két zászlóaljára nézve ily sajnálatos következményekkel járt, nyilvánvaló, hogy azok csak egész rendkívüli körülmények közrejátszása folytán állottak be. Meg van állapítva, hogy az elindulásakor gondoskodás történt, hogy a szükséges viz meglegyen a katonáknál és hogy azonkívül állatok és kocsik a csapat után vizet szállítsanak; továbbá *kilátásba volt véve* az is, hogy a vízfordó edények újra való megtöltése a menet alatt eszközöltessék, mely *utóbbi rendszabályt azonban nem hajtották végre kielégítő módon*. A legénységnek a szabályzat szerű könnyebbséget a menet alatt megengedték és a menet első része, — ideértve az utközben a bileki helyőrség egyes részei ellen keresztül, 30 percig tartó hadgyakorlatot is — egészen simán folyt le. *A parancsadás több, meglorlásra váró hibájának tulajdonítható, hogy a hosszabb pihenők elrendelése, valamint a menetelés alatt szükséges vizellátásról való gondoskodás nem történt* a fennálló viszonyoknak megfelelően. E körülmények a 37 fok R-ra szökött hősséggel egyetemben *általános kimerülésre* vezettek és már csak néhány kilométernyire a menetél előtt azt a tömeges megbetegedést okozták, amely hasonló esetekben a menetél csapatoknál a legrövidebb időn belül beállni szokott. *Az óvintézkedések megtételére alkalmas pillanatot az erre hivatottak — sajnos — nem ismerték föl*. A katasztrófa beállta után a rendelkezésre álló orvosok és egészségügyi segédközegek, bármilyen önfeláldozók voltak is, a betegek nagy számánál fogva *képtelenek voltak minden tekintetben eleget tenni*, sőt még az utólag Bilekből szervezett mentőakció is ilyen körülmények között kevés eredménnyel járt. *Mig a kimerülten elmaradt legénység javarésze még a nap folyamán magához térve, századához bevonult, egy aránylag kevés főnyi csoport pedig kórházi ápolásba került, addig, mint ismeretes, tizenöt ember a hőguta áldozata lett*. A hadsereg vezetősége el nem mulasztotta a történetekből egyelőre *a felelős személyeknek jelenlegi parancsnoki állásuk alól való fölmentése* által a szükséges következtetéseket levonni és intézkedést tenni az iránt, hogy hasonló sajnálatos események ne ismétlődjenek. A 12. gyalogezred két zászlóalja a Bilekből Nevezinijébe megteendő további meneteket július 22-én és 23-án főnnakadás nélkül végrehajtotta és a bileki kórházban visszahagyott 14 ember is teljesen fölgyógyulván, alosztályához bevonult. A 15. hadtest parancsnoka — július 29-én Nevezinijében tartózkodván — a menetkatasztrófa által sújtott csapatteket teljesen *kielégítő* egészségben találta.

Hogy névszerint kik a bűnösök, kiket terhel a felelősség, nem tudjuk hát mindeddig. De majd csak kipattan az is. Még is megnyugvással regisztráljuk a félhivatalos hírt, melynek mintegy megerősítője Beck tábornoszernagy, vezérkari főnök nyilatkozata, aki a bileki katasztrófáról a «Reichswehr» egyik munkatársának a következőket mondta Ischilben:

«A vizsgálatot már befejezték. Több olyan *visszásságnak* jöttek a nyomára, amelyek *odalent, sajnos, általában elharapódtak*. A bűnösöket igen szigorú büntetés fogja érni. Lesznek

nyugdíjazások és lefokozások. Meg kell jegyezni, hogy a sajnálatos szerencsétlenséget részben a rendkívüli időjárás is okozta; de másrészt éppen ez a körülmény fokozottabb elővigyázati és óvintézkedéseket parancsolt volna. Nem tagadhatom, hogy *nagy mulasztások történtek* s éppen azért, hogy ez a jövőben elő ne fordulhasson, a *büntetések is szigorubbak lesznek*».

Beck eme nyilatkozatának azonban van egy passzusa, amely komoly aggodalmakat ébreszt bennünk. Azt mondja ugyanis a vezérkari főnök, hogy ennek a vizsgálatnak a során nyomára jöttek olyan visszásságoknak, amelyek *odalent általában elharapódtak*. *Odalent: Boszniában pedig néhány műszaki zászlóaljat kivéve, tisztán magyar ezredek vannak*. És ez nekünk talán még a bileki fekete napnál is fájdalmasabb!

— (Kozmetikai újdonság.) Hölgyeink hovatovább elismerik azt, hogy arcuk üdesége és szépsége bájaiknak egyik legfontosabb kellékét képezi. Elismerték ezt már a régi egyiptomi, római és görög asszonyok is, akikről az «örök nő» a kendőzés művészetét átvette. Természetes, hogy a kozmetika épp úgy halad és tökéletesül, mint minden a világon. A kezdetleges szepítőszereket maguk a nők készítették, azután kezdtek a tapasztalásokon okulva, füvek, ből, fémek és viasz hozzáadásával kenőcsöket készíteni, amiből végre létrejött a ma már tudományosan elismert kozmetika. Ilyen kozmetikai szer van ma száz és száz, de csodálatosképpen eddig senkinek sem sikerült olyan vegyi összetételt találni, amely semmiféle a bőrre és egészségre hátrányos szert ne tartalmazna. Szolgálatot véltünk vele olvasóinknak teljesíteni, ha e helyen megemlítjük, hogy Szivák vegyészeti laboratóriuma egy ilyen kenőcsöt állít elő. Ezen crème minden káros következmény nélkül simítja az arcot, azt üdév, kellemes bársonyossá teszi, eltávolítja a szepítőket, bőrtakát, pürsénést és májfoltot. Feltalálja e kenőcsöt «Heddy crème» elnevezés alatt hozza forgalomba és reméljük, hogy a crème minden hölgy toilette-asztalán elfoglalja méltó helyét.

— (Női gyászruhák.) Gyászeseit alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgőnyileg beküldendő a mellbőség és aljhossza.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A Humbert-pör tárgyalása. A szombaton megkezdett tárgyalást tegnap folytatták. A tárgyalás megnyitása — mint *Párisból* jelentik — az elnök folytatta Humbert Frigyes kihallgatását. Humbert Frigyes ragaszkodik ahhoz az állításhoz, hogy soha sem foglalkozott pénzügyekkel. Humbert Teréz ismételtén félbeszakítja őt. Az életjáradék ügyében Humbert Frigyes csak kitérő válaszokat ad avagy kijelenti, hogy semmiről sem tud. Humbert Frigyes kihallgatása után Daurignac Romain kihallgatása következik. Daurignac Romain azt állítja, hogy látta a Crawford-testvéreket egy párisi szállodában. Tagadja, hogy ő vette át a Crawfordok nevére érkezett leveleket a postán, vagy, hogy ő állította volna ki a meghatalmazást a Crawfordok nevére. Az elnök azután Daurignac Emilt hallgatja ki. Ez beismeri, hogy része volt a Rente Vingere-ben. A tárgyalás további folyamán Humbert Teréz újból erősítgeti, hogy a Crawfordok és Lillionok élnek. Crawford azonban nem az igazi neve az illetőknek. Abban az esetben, ha nem jelennének meg a bíróság előtt, beszélni fog. Azonban csak a pör végén. (A hallgatóság sorában az elégedetlenség kifejezései hallatszanak.) Az elnök megkezdte a tanúk kihallgatását. Az első tanúk azokról a kölcsönökről beszélnek, amelyeket Humberték abban az időben vettek fel, amikor Toulouseban éltek. Camp neubonnei ügyvéd azt vallja, hogy Humberték járadék-cimletekre, amelyek később hamisaknak bizonyultak, magas kölcsönöket vettek fel. Humbert Teréz kijelenti, hogy ezeket a cimleteket nem ő, hanem Amigues jegyző prezentálta, akit azóta hamisítás miatt elítéltek. Kívánja Amigues beidézését.

— A kifosztott halott. A déli vasuton egy másodosztályú kocsiiban, halva találták tavaly október 18-án Pál Dénest, Veszprém vármegyének nyugalmazott főmérnökét. A kissé különködő öreg ur Budapestre akart utazni, hogy pénzt valamely banknál elhelyezze s utközben szívvelhűdés érte. A

déli vasut pályaudvarán a hatóság kiküldöttjei megmozdították a halottat s hetvenezer korona ára értékű papírt s néhány száz korona készpénzt találtak nála. Miután ez értékeket a rendőrség magához vette, a holttestet az orvostani intézetbe küldte. A halottszátlító kocsi Bencze Pál kocsison kívül egy rendőr is kísérte, ki midőn az orvostani intézetbe érkeztek, leszállt a kocsirol és bement az irodába jelentést tenni. Mig a rendőr az irodában járt, Bencze Pál kocsi megmozdította a halottat s talált is a mellyenzsebébe bevarrva tizenhét darab ezres bankót, amelyet boldogan vágott zsebre. Mikor aztán a dolgot elvégezte, szabadságot kért gazdájától s pár napig uri módon élt cimboráival. Anyjáról sem feledkezett meg, ki Szolgaegyházán napszámos sorban élt. Anyjának is, nőtestvérének is 2000—2000 forintot adott. Közben a rendőrség az elhunyt családjának a feljelentésére nyomozni kezdett, hová lett a 34.000 korona, amelyről tudták, hogy az öreg Pál magával vitte s október költekezése révén csakhamar hurrokra került a tolvaj kocsi. Vele együtt a vádlottak padjára jutott szeretője Petrovics Teréz és több családtagja is. A budapesti törvényszék Bencze Pált lopásért egy évi börtönrre, orgazdaság vétségéért Petrovics Terézt két heti, Bencze Juliánát négyheti, Viga Imrét négyheti és Viga Imréné hatetheti fogháza ítélte. Bencze Pál felebezett csupán az ítélet ellen, de vesztére, mert a tábla a büntetést két évre emelte fel. A Kuria szüneti tanácsa ma foglalkozott Bencze újabb felebezésével Nedeczky Odön előterjesztésében s Székely Ferenc koronaügyész indítványára a semmisségi panaszok elutasításával a tábla ítéletéhez hozzájárult.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

A cukorválság. Az osztrák és a magyar pénzügyminiszter kiküldött szakértői szombaton és vasárnap tanácskoztak azokon a módozatokon, amelyekkel a cukorkontingentálás helyébe a két állam cukorfogyasztását elhatárolni lehessen. A további konferenciákat egyelőre felfüggesztették, mert **Lukács** László pénzügyminiszter hétfőn az ausztriai Weissenbachba utazott, ahol **Böhm-Bawerek** osztrák pénzügyminiszterrel szóbelileg fog értekezni. Ugy hírlki, hogy a **cukorválság** még a héten végleges megoldásra fog kerülni.

Baromfi kiállítások. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete a Jászszentlászlón augusztus 15. és 16-án megtartandó **baromfi kiállítás** alkalmából, e kiállítás megtekintésére tanulmányi **kirándulást** rendez folyó hó 15-én. Az indulás Budapestről reggel 8 óra 15 perckor lesz a nyugati pályaudvarról. A kirándulásra eddig mintegy negyvenen jelentkeztek, akik gróf Teleki Józsefné és Pirkner János állatteny. főfelügyelővel élükön tekintik meg a szépnek ígérkező jászszentlászlói baromfi kiállítást. A kiállítást különben a földmivélsügyi miniszter képviselőjében Pirkner János állattenyésztési főfelügyelő fogja megnyitni. — A B. O. E. támogatásával öszszel Kolozsvárott, Nagybecskereken és Aradon rendezendő baromfikiállítások rendezési munkálatai már szintén jól előrehaladtak. A szeptember 5—8-ig tartandó kolozsvári kiállításra már eddig is szép számmal érkeztek bejelentések, ugyannyira, hogy az erdélyi metropolis ezen első országos baromfikiállítás minden várakozáson felül fog sikerülni. A rendezőség élén Pirkner János főfelügyelővel és Ignác Istvánnal mindent elkövet, hogy ezen az erdélyi részekre fontos kiállításnak meglegyen a haszna. A rendezés munkálataiban nagy része van Tokaji Lászlónak, aki az Erdélyi G. E. és Ágh Endrénének, aki a B. O. E. részéről végzi a rendezés munkálatait. A nagybecskereki és aradi orsz. baromfikiállítások tervezete és bejelentő ivoi szintén széjjel lettek már küldve. A bejelentések a kolozsvári kiállításra legkésőbb augusztus 10-ig, a nagybecskerekire szeptember 15-ig, az aradira október 1-ig küldendők be.

Tervezetek a B. O. E. titkári hivatalánál (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) kaphatók.

Iparkiállítás Szombathelyen. Szombathelyen, Vas vármegye székhelyén, **ipar-kiállítást** rendeznek, amelynek **Szell Kálmán** a védnöke. A kiállítást augusztus 15-én — szombaton — nyitja meg **Láng** Lajos kereskedelemügyi miniszter, s ezt megelőzőleg pedig ünnepi istentiszteletet tartanak a szombathelyi székesegyházban.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 40.000 mm. változatlan áron.

Készárúzet.

Uj-Buza:

Tiszavidéki: 200 mm. 81 k. 7.90 korona, 200 mm. 82 k. 7.80 korona, 300 mm. 82 k. 7.80 korona, 200 mm. 81.5 k. 7.90 korona, 1000 mm. 81 k. 7.80 korona, 1000 mm. 81 k. 7.85 korona, 100 mm. 81 k. 7.90 korona, 400 mm. 81 k. 7.82 korona, 150 mm. 80 k. 7.90 korona, 100 mm. 80 k. 7.90 korona, 200 mm. 80.5 k. 7.80 korona, 150 mm. 80.5 k. 7.85 korona, 300 mm. 80 k. 7.80 korona, 200 mm. 80 k. 7.90 korona, 1200 mm. 80 k. 7.70 korona, 100 mm. 80 k. 7.75 korona, 200 mm. 80 k. 7.75 korona, 100 mm. 80 k. 7.75 korona, 1000 mm. 80 k. 7.82.5 korona, 600 mm. 80 k. 7.85 korona, 250 mm. 80 k. 7.80 korona, 200 mm. 79 k. 7.80 korona, 250 mm. 79.5 k. 7.87 korona, 750 mm. 79.5 k. 7.50 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.65 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.70 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.60 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.80 korona, 100 mm. 78 k. 7.80 korona, 100 mm. 78 k. 7.80 korona, 100 mm. 80 k. 7.80 korona, 100 mm. 81 k. 7.80 korona, 200 mm. 78.5 k. 7.70 korona, 100 mm. 78 k. 7.70 korona, 250 mm. 77.5 k. 7.65 korona, 100 mm. 76 k. 7.65 korona, 100 mm. 78 k. 7.70 korona, 100 mm. 76.5 k. 7.65 korona, 250 mm. 77 k. 7.65 korona.

Ujszászi: 2000 mm. 79.5 k. 7.67.5 korona.
Pestmegyevidéki: 100 mm. 80.5 k. 7.82.5 korona 1000 mm. 80.5 k. 7.75 korona, 1000 mm. 80.5 k. 7.70 korona, 100 mm. 80.5 k. 7.82.5 korona, 150 mm. 80 k., 100 mm. 80 k. 7.50 korona, 200 mm. 80 k. 7.75 korona, 300 mm. 80 k. 7.70 korona, 200 mm. 80 k. 7.75 korona, 400 mm. 79.5 k. 7.50 korona, 200 mm. 79 k. 7.70 korona, 600 mm. 78 k., 1600 79 k., 650 mm. 80.5 7.60 korona, 800 mm. 78 7.70 korona, 200 mm. 77 k. 7.55 korona.

Bácskai: 2000 mm. 77 k. 7.55 korona.
T. Becsei: 4000 mm. 79 k. 7.65 korona.

Ó-buza.
Tiszavidéki: 300 mm. 82 k. 8.10 korona, 300 mm. 81 k. 7.97.5 korona, 150 mm. 80.5 k. 7.80 korona, 200 mm. 80 k. 8.05 kor., 200 mm. 79.5 k. 7.70 korona, 100 mm. 79 k., 200 mm. 80 k., 100 mm. 80 k. 8.05 korona, 2630 mm. 79 k. 7.97.5 korona, 1200 mm. 79 k. 7.92.5 korona, 250 mm. 79 k. 7.70 korona, 100 mm. 79 k. 7.70 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.75 korona, 100 mm. 78 k. 7.70 korona.

Uj rozs. 600 mm. 6.23 korona, 100 mm. 6.05 korona.

Uj árpa: 200 mm. 5.67.5 korona, 100 mm. 5.65 korona.

Zab: 100 mm. 5.70 korona, 100 mm. 5.55 korona, 100 mm. 5.40 korona.

Zab (uj áru). 200 mm. 5.45 korona, 100 mm. 5.35 korona.

Érték-tőzsde.

A forgalom az egész napon át igen szük keretekben mozgott. Az irányzat az előtőzsdén tartott volt, délben azonban a járadékpiac gyengült bécsi eladásokra.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	661.50	661.50	661.50	—
Magyar hitel	733.—	733.—	733.—	—
4% koronajáradék	99.—	99.—	99.—	—
Leszámítolóbank	454.—	454.—	454.—	—
Jelzálogbank részv.	511.—	511.—	511.—	—
Allamvasut	668.—	668.—	668.—	—
Városi villamos	300.—	300.—	300.—	—
Budapesti Közuti	603.—	603.—	603.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	661.50	—	—	—
Magyar hitelrészv.	733.—	—	—	—
4% koronajáradék	98.90	—	—	—
Leszámítolóbank	454.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	511.—	—	—	—
Allamvasut	668.60	—	—	—
Városi villamos	300.—	—	—	—
Budapesti Közuti	603.—	—	—	—

REGÉNY-CSARNOK.

Balkáni képek.

Közli: **Skender Bég.**

(Folytatás.)

Am a francia köztársaságba vetett reményt szétfoszlatta Napoleon államesinyje s alig két évre rá Mazzini olasz köztársasági tervét is vérbefojtották Milanóban.

De ki hitte volna, hogy ezzel el volt veszve a nemes ügy? Az olasz köztársasági párt törekvéseinek sikerében ugy sem bizott senki a magyar vezető férfiak közül s ezt Klapka kiméletesen bár, de elég érthetően ki is nyilvánította Mazzininak. S a következés neki adott igazat. Itália fölött is beborult a szabadság ege.

Tehát egész Európán a zsarnokság uralma ulti orgiáit. Vajh, honnan int vajjon a leigázott magyar felé a szabadság reménységára? ...

A keleti bonyodalmak.

Az 1853. év tavaszán a porta ismételt arra a kellemetlen meglepetésre ébredt, hogy — miként 25 évvel később Ali Hasszán magát kifejezte — az egerek nagyon is hangosan kezdenek cincogni. Annál is inkább, mert Montenegró renitenciájával szemben Törökország nagyon is hanyagul viselkedett.

Miklós cár tehát csak ösei hagyományos politikájának adózott, mikor arra vállalkozott, hogy «keresztény testvéreinek» a védelmére kelt a «pogányok»-kal szemben.

Orosz hadcsapatok szállták meg a Duna-fejedelemségeket Moldvától Ó-Szerbiáig s egyidejűleg a Fekete-tenger hullámai is orosz hadi gőzösöket csapkodtak. Mindez persze csak amolyan tüntetésnek látszott, de a beavatottak előtt nagyon is világos volt a végleges célja.

A porta sem nézhette összedugott kézzel a dolgok illetén alakulását s miután néhány udvari diplomáciai jegyzékváltással az orosz hadak visszavonását nem sikerült elérnie, egyszerűen hadat üzent a jegesmedvének ...

A keleti dolgok hire természetesen eljutott a számüzetésben élő magyar vezető férfiakhoz. Klapkát, gróf Teleki Lászlót s még néhányat a bujdosók közül éppen a Genfi-tó partján találta. El lehet képzelni, hogy milyen nagy örömmel fogadták a szultán hadüzenetét.

— Mégis csak elérkezik a mi időnk is! — kiáltott fel Teleki, szemében a reménység sugarával.

Klapka helybenhagyólag intett s azután komoly tanácskozásba kezdtek aziránt, hogy miképpen volna legcélszerűbb a tevékenység terére lépni, olyanformán természetesen, hogy a munka hasznára váljék a magyar ügynek.

Klapka kifejtette, hogy amennyiben Törökország és az oroszok közt komolyan kenyértörésre kerülne a dolog, a magyaroknak már csak a hála fejében is a szultán oldalára kell állaniok. Tartoznak ezzel azért a vendégszeretetért, amelyben a porta menekültjeinket részeltette ...

— Meg azután — tette hozzá komoly hangon — minden alkalmat meg kell ragadnunk, ami arra irányul, hogy Oroszországot gyöngitheti. Én részemről azonnal följánlom kardomat és tehetségemet a portának, ezzel tartozom — Miklós cárnak! ...

Egyhangu helyeslés követte a vitéz tábornok szavait s azután kezdetét vette a komoly megfontolás.

Első sorban is Kossuthot értesítették, ki az eszmét nemcsak helyeselte, de erős reményét helyezte abba, hogy a keleti bonyodalmak füstoszlopából a magyar szabadság derült ege fog a rabbillenseiben nyögő országra leragyni.

Tehát csak előre! ...

Ezalatt a szultán birodalmában, ugy az európai részben, mint Ázsiában, lázas tevékenység uralkodott. Az egyes vilajetek ujoncoktól, tartalékosoktól hemzsegték.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Sajátkészítményű férfiruha-áruház

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. szám (az Udvari-kávéház mellett).

Előre haladt idény miatt leszállított árak.

A szabott ár minden darabon látható. A szabott ár minden darabon látható.
Dus választék fiu- és gyermekruhákban, piquet- és szövetmellényekben.

Kívánatra mintákat bérmentve küldök.

102

SZINHÁZAK.

Szerda, 1903. augusztus hó 12-én.

Fővárosi nyári színház.

Ejjeli menedékhely.

Jelenetek 4 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor.

Schoffola Ernő A rugyantagyártás meghonosítója
Budapest, VI., Andrassy-ut 2.
Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre
árjegyzék ingyen.

ŐS-BUDAVÁRA

Nyitva délután 6-tól reggeli 4 óráig.

Ma, kedden augusztus hó 11-én.

tündéri kivilágítás.

A nagy variété színpadon fellépnek:

LITTLE PICH,

az elérhetetlen karriktúra komikus, továbbá The Georgia Picanninies, Rafael és Colombel francia duettisták, Gerny-család, különleges akrobatai, Peschkoff-oszopor, orosz ének-és táncművészek, Morcaschani, Mis-Rawensberg, The 4 Basford's stb. stb.

FOLIES-COMIQUES.

két új bohózat és Steinhardt az ő érdekes új szövegszámaival. Páholók és ülőhelyek az esti torlódás miatt előre válthatók.

Belépődíj 60 fill. Kedvezményes jegyek a városi tőzsdékben.

HATSCHEK ARTHUR

Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 21. sz.

látszerészeti és fényképezőgépek és kellékek szaküzlete.

Különlegességekben dus választék jutányos árak mellett.

E lap olvasói 10% árkedvezményben részesülnek.

Budapesti

lóversenyek

1903. aug. 15., 16., 18., 20., 22., 23., 25., 27., 29., 30. és szept. 1-én

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Belépti jegy naponként:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	kor. 10.-
I. " " hölgyeknek	" 6.-
I. " " katonatiszteknek	" 6.-
II. " urak vagy hölgyeknek	" 2.-
Allóhely a versenypálya közepén	" -60

Az augusztusi 11 napra:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	kor. 85.-
I. " " hölgyeknek	" 40.-
I. " " katonatiszteknek	" 40.-

A külön elkerített fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy mind a 11 napra 80 korona.

Aug. 15-től 22-ig 50 korona. aug. 23-tól szept. 1-ig 50 korona.

A totalisateurokhoz azonban, mint eddig, úgy ezután is szabad bemenet. — Villamos vasutak egész a helyszíntig közlekednek. — Katonazene. — Frissítő-helyek minden osztálynál.

Törlesztéses

kölcsönt!

Földbirtokra, házakra 4-6% mellett (töketörlesztéssel együtt) az értekek 70%-ig. Közhivatalnokoknak 15 évi törlesztésre személyhitelt kezes nélkül katonai házassági óvadékra, továbbá minden hitelképes egyéneknek jegyzősebb és diszkrét lebonyolítás mellett kölcsönözöl. (Válaszbélyeg.)

Mellinger Oszkár

BUDAPEST, 145

IV., Ujvilág-utca 33. szám.

Magy. kir. államvasutak.

114.235. számhoz.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-lindau-vorarlbergi vasúti kötelek. — Új kivételes díjszabás életbeléptetése gabona, hüvelyes vetemények stb. szállítására.

F. évi augusztus hó 1-ve fenti kötelekben gabona hüvelyes vetemények, élelmények stb. szállítására, új kivételes díjszabás (III. rész, 2. ízet) lép életbe, mely által az 1899. évi január hó 1-től érvényes hason című díjszabási ízet az I. számú pótlékkal együtt hatályon kívül helyezték, illetve pótolták.

Amennyiben jelen díjszabás által díjemelések állanak be, vagy meglévő díjtételek nem pótolhatók, az eddigi díjtételek 1903. évi szeptember hó 1-ig érvényben maradnak. Ezen díjszabás az érdekelt vasut-igazgatóságoknál példányonként 1 koronáért kapható.

Budapest, 1903 július hó

A magy. kir. állam. igazgatósága, a vasúti vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazatik.)

Hirdetéseink alap-

ján történt ren-

deléseknél szives-

kedjük mindenkor

lapunkra

hivatkozni.

Rendkívül érdekes dráma

A LELKIISMERET

irta

Paul Anthelme.

Diszes kiadás 10 képpel igen finom papiroszon.

Ára 2 korona. Ara 2 korona.

= A „Magyarság“ olvasóinak 25% kedvezmény. =

A dráma főhőse egy falusi plébános, ki a gyónási titok áldozata.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Orvosok ajánlják Szivák

Heddy-crème-jét,

a cosmetikai szerek ideálját.

Az egyetlen arc-crème, mely semmi-féle ártalmas szert nem tartalmaz.

Hatása csodás!

Már a legrövidebb használat után eltávolít szeplőt, májfoltot, bőr-atkát és pörsenéseket, megtisztítja az arcbőrt napsütéstől, hamvassá teszi és késő aggkorig üde színben tartja.

Csodás hatásért kezeskedünk!

Egy tégely ára 1 kor. 50 fill. * Egy tégely ára 1 kor. 50 fill.

Kapható a magyarországi főraktárban:

Beck A. illatszerüzletében

Budapesten, V. ker., Sétatér-utca 5. szám.

Diskrét szétküldés utánvét mellett.

A „HARISNYAKIRÁLY“-nál

BUDAPEST, VI. ker., Teréz-körút 2. szám.

Kaphatók kizárólag az új divatu szürke nyíl harisnyák.

Párja 90 fillér, Párja 90 fillér.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésködésekre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyeget beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 40 fillér küldendő.

Moskovitz Éde
utóda
uri és női cipészüzlete
Budapest, V., Nádor-u. 21.
Megrendelések a legújabb és legjobb bőrökből eszközöltnék. Dus válaszlék saját készítményein uri-, női- és gyermekcipőkben, jutányos árak mellett.
Orthopédiai cipők készíttetnek.
Alapítattott 1849.

Hivatalszolga
évi 00 kor. fizetéssel, megfelelő lakpénzzel és 60 kor. ruhaátalánnyal felvétetik. Határidő: szept. 5. Cim a kiadóhivatalban. 1927

Vámszedő,
1000 korona évi fizetéssel és természetbeni lakással javadalmazva felvétetik. — Szabályszerűen felszerelt kérvények augusztus 20-ig a kiadóhivatalban megtudható címre küldendők. 1956

Művészies munka!
KLEIN ADOLF
férfi-szabó üzletében
Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.
„Munkácsi”-hoz.
Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 frittól feljebb gypajuszövet maradékból. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Kiváratra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabóknál szereztem.

Járásbirósági
írnok 1000 kor. évi fizetéssel s szabályszerű lakpénzzel javadalmazva, felvétetik. Határidő: aug. 20. Cim a kiadóhivatalban. 1932

Hivatalszolga
felvétetik pénzügyigazgatóságához. Fizetése évi 500 K, megfelelő lakpénz és 60 K ruhaátalány. — Határidő: aug. 17. Cim a kiadóhivatalban. 1933

Hivatalszolga
felvétetik járásbiróságához. Évi fizetés 500 korona, 100 kor. lakáspénz és 100 kor. ruhaátalány. Határidő: szeptember 5. Cim a kiadóhivatalban. 1944

WEISZ JÓNÁS
órá- és ékszer-üzlet
Budapest, VI., Váci-körut 53.
Olcsó jó és pontos kiszolgálás. Három évi jótállás. Nagy választék inga-, zseb- és fali-órákban. Javítások házból és házhoz szállíttatnak.

Hivatalszolga
pénzügyigazgatóságához. 500 korona fizetéssel és szabályszerű lakpénzzel felvétetik. Határidő: szept. 20. Cim a kiadóhivatalban. 1913

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körut 31/a.

Divatós bicikli
15 frittól feljebb, ugyanott bicikli alkatrészek féléron kaphatók. VIII., Dobozi-u. 21. órásnál.

Egy szerény
igényű fiatal urilány előkelő családnál mint házi kisasszony alkalmazást keres. A háztartásba jártas és 15-16 leg jó bánásmódra reflektál. Cim a kiadóba. 2789

Bloch S.
okl. tan- és gyakorló könyvelő, Erzsébet-körut 58, kiképez felöltöket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbelileg sajtáthatják el a könyvvitelt.

Posta-,
iskolaszolga, vagy bármiféle állásra ajánlkozok Gaál András Mező-Bodon, posta Mező-Lengyel.

Ispáni állás
betöltendő október hó elsejére. Csakis teljesen megbízható, erélyes, igen értelmes, szorgalmas, a román nyelvet bíró egyének küldjék be bizonyítványaik másolatát. Javadalmazás: 600 korona, évenkénti 120 kor. emelkedéssel 1200 koronáig és conventió. Cim a kiadóhivatalban. 1950

Ügyészségnél
írni állás betöltendő. Fizetés: évi 1000 korona és 420 korona lakáspénz. Határidő: szeptember 2. Cim a kiadóhivatalban. 1952

Legelőszőbb bevásárlási forrás.
SZELLO R.
saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára
Budapest, Csömöri-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.)
Mértékszerű megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltnék. Javítások elfogadtatnak.

Hivatalszolga
500 kor. fizetéssel, 120 kor. lakpénzzel és 100 korona ruhaátalánnyal javadalmazva felvétetik. Határidő: szept. 9. Cim a kiadóhivatalban. 1955

Gépészeket és kazánfűtőket a „Magyarországi gépészek és kazánfűtők egylete” (Főherceg Sándor-utca 42.) cséplésre és egyéb üzemekhez díjtalanul közvetit.

Barna Gyula
ajánlja ujonnan berendezett kávé- és tejszarnokát. Elsőrendű uradalmi tejtermékek házhoz szállíttatnak. Pontos és gyors kiszolgálás! V., Nádor-utca 21.

FISCHER MÓR
uri és női cipész-üzlete
Budapest, VI., Csengery-u. 72.
Megrendelések pontosan és a legizlesebb kivitelben eszközöltnék. Orthopéd-műcipőket a legjutányosabb áron készítek.

DRESZMANN KAROLY
BUDAPEST
borotva homorú-köszörtűde villanyerővel. — Különlegeségi üzlet horbély- és fodrászati-cikkben. — Nagy raktár angol és svéd borotvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Járásbirósági
írnok, törvényszerű illetményekkel javadalmazva kerestetik. Határidő: augusztus 24. Cim a kiadóhivatalban. 1942

Alapos oktatást
a francia-, angol-, olasz-, magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy uró, ki az illető országokban tartózkodott. Kitűnő referenciák. VII., Erzsébet-körut 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Megjelent!
Szekrényi Lajos fordításában.
Lewis Wallace. **Ben-Húr**, regény Krisztusról, két díszes kötet, 899 és 897 lap, 101 képpel. Ára a két kötetnek 12 korona.
Sienkiewicz **Henrik. Quo vadis?** regény Nero császár korából, két díszes kötetben 289 és 303 lap, 36 képpel. Lengyelből és teljesen a lengyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.
Sienkiewicz **Henrik. Volyodyjovszki ur**, (a kis lovag) tört. regény a lengyel-török haboru korából. A két kötet (290 és 283) lap ára díszkötésben 8 korona 40 fillér.
Dr. May **Károly. Karácsony**, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára díszkötésben 8 korona.
Kaphatók a Magyarság kiadóhivatalában.
BUDAPEST,
VIII., Szentkirályi-u. 28.

X. PIUS PÁPA
életének története és megválasztásának leírása a legrészletesebben s leg-hivebben az
„Egyházi Közlöny”
augusztus 7-iki arcképes számában olvasható. Egyes szám ára 20 fillér.
Kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Esterházy-utca 15.
A pénzt legelőszőbb bélyegben beküldeni.

ZSIGMONDI KAROLY kocsigyártó
Budapest, IX. ker., Imre-utca 3. sz. alatt.
(A Központi vásárosarnok közelében.)
— Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld. —
Museum-köruti raktárát beszüntette. 1923
Használt kocsikat becsérél, javításokat elfogad.

Budapesti RÖSER-tanintézet.
Ötvennegyedik iskolai év. Tanulók eddigi száma 16.580.
1. Háromosztályú felsőkereskedelmi iskola (14—18 éves ifjak részére), teljesen egyenjogu az állami, községi, testületi és kereskedelmi akadémiákkal kapcsolatos felsőteresk. isholákkal. Érettségi bizonyítványai az egyéves önkéntességre jogosítanak.
2. Négyosztályú polgári iskola (10—14 éves fiuk részére), teljesen egyenjogu az állami, községi és polgári iskolákkal.
3. Kétéves kereskedelmi szaktanfolyam **külföldiek részére**, (szerb, román, bolgár, horvát és németországi ifjak részére).
4. Egyéves kereskedelmi szaktanfolyam oly ifjak és felnöttek részére, kik iskolai kötelezettségüknek eleget téve a nagykereskedelem terén vagy gyári, pénzügyi stb. gyakorlati hivatásokra szükségesképesítést óhajtták megszerezni maguknak
Beírások: augusztus 30-tól szeptember 5-ig.
Értesítő-kivonatát küld az igazgató: 183
Röser János tanár, Budapest. VI., Aradi-utca 10.

ZÁLOGBAN
levő SORSJEGYEKET saját pénzzel váltom ki és azokra magassabb kölcsönt adok, vagy megveszem a sorsjegyeket pontosan a napi áron és eladom ugyanezeket csekély havi részletfizetésre, a különbözetet készpénzben kifizetem.
Fleissig Sándor
bankháza
Budapest, Erzsébet-körut 2. sz.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGLÖCSÖBB.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 3KIVEHETŐ MATRAGGAL 10Frt. ÍACÉLSODRONY ÁGYBETÉT 5Frt.
GICHNER JÁNOS
paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.
Árjegyzéket kiváratra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltnék, nem tetsző árúk kicseréltnék, vagy a pénz visszaadatik.

BÜTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körut 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.